

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Lundby äng i Hallsbergs kommun och beslut om föreskrifter m.m.

Beslut

Bildande av naturreservat

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsas på bifogad beslutskarta, och med hörnpunkter som framgår av karta och koordinatförteckning, bilaga 2, som naturreservat. Reservatsområdet utgör del av fastigheten Lundby 1:1 i Hallsbergs kommun.

Naturreservatets namn ska vara Lundby äng.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, skydda, återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Områdets gamla lövdominerade blandskog med grova träd, stränder och bladvassar samt området orörda karaktär med dess geologi, hydrologi och biologiska mångfald ska bevaras. En mosaik av hävdad strandäng, naturbetesmark och naturskogsartad blandskog ska skyddas, nyskapas och vårdas genom maskinella åtgärder och betesdrift. Den naturskogsartade blandskogen ska vara rik på gamla och grova träd samt på död ved i olika stadier av nedbrytning.

Syftet ska tillgodoses genom att ungskog och igenväxt strand återställs till trädbevuxen naturbetesmark och öppen strandäng med typisk flora och fauna. Den gamla blandskogen ska betas och luckor kan skapas för att gynna flora och fauna knuten till betad skog. I övrigt ska skogen utvecklas genom intern dynamik och andra naturliga processer för att gynna flora och fauna knuten till kontinuitet av gamla träd och död ved. I bladvassarna kan vassgator komma att skapas för att gynna fågellivet.

Som återställningsåtgärd kan avverkning, gallring, röjning, fräsning och putsning utföras i ungskog och på våtmark och för att skapa gläntor i äldre

BESLUT
2021-05-20

Dnr 511-1283-2021

skog. Gallring av gran och yngre lövträd kan utföras som återkommande åtgärd för att skapa gläntor i betad skog. Gallring och röjning av gran kan utföras som återkommande åtgärd för att behålla lövdominans i skogen. Död ved ska bevaras och nyskas vid genomförandet av skötselåtgärder. Bete kan användas som återställningsåtgärd och som löpande skötselåtgärd. Putsning och fräsning av tuvor, stubbar och sly kan utföras som återkommande åtgärder.

Återställning av hävdgynnad vegetation och flora kan även ske genom inplantering eller sådd av hävdgynnade växter av lokalt ursprung från Närke. Åtgärder kan komma att vidtas för att eliminera förekomsten av exotiska träd och buskar och invasiva växt- eller djurarter.

Borttagande av konkurrerande eller inväxande träd i anslutning till särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper kan komma ifråga.

Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodoses även behovet av områden för friluftslivet. Lämpliga åtgärder kan vidtas för att underlätta för besökare att se och uppleva reservatet.

Föreskrifter för naturreservatet

För att uppnå nedan angivet syfte med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998: 1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att:

1. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd, fälla enstaka träd eller buskar samt att samla ihop, föra bort eller upparbeta döda stående eller liggande träd och buskar eller delar av träd och buskar,
2. så eller plantera träd och buskar,
3. borra, gräva, spränga, schakta, markbereda, utföra annan mekanisk markbearbetning eller bedriva täkt av något slag, utfylla, tippa, eller anordna upplag,
4. dika, rensa dike, kulvertera dike, dämna eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållanden,
5. anlägga väg, stig, led, uppställningsplats för fordon, båtar eller andra farkoster eller liknande,
6. uppföra eller upplåta mark för byggnad eller annan anläggning,
7. utöka befintlig byggnad eller anläggning,

BESLUT
2021-05-20

Dnr 511-1283-2021

8. dra fram ledning i mark, vatten eller luft eller gräva ned befintlig luftledning,
9. kalka, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller konstgödselmedel,
10. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
11. bedriva jakt, utom skyddsjakt efter tillstånd från länsstyrelsen,
12. utfodra vilt,
13. utan länsstyrelsens tillstånd stödutfodra betesdjur,
14. utan länsstyrelsens tillstånd utföra maskinell bearbetning eller slåtter av strandängar före den 15 juli och i bladvassar före den 15 augusti,
15. utan länsstyrelsens tillstånd anlägga gator i vassar.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Anläggande och underhåll av parkeringsplats för högst tio bilar på plats som anges på karta i detta beslut, samt nyttjande av befintlig parkeringsplats vid badplatsen för förvaltningsändamål.
3. Anläggande och underhåll av hanteringsfålla för betesdjur på plats som anges på karta i detta beslut.
4. Uppsättning och underhåll av informationstavlor vid platser som anges på karta i detta beslut.
5. Frihugning av särskilt värdefulla gamla grova träd.
6. Avverkning, gallring och röjning av träd, buskar och sly, putsning och fräsning av tuvor, stubbar och sly, samt stängsling och betesdrift.
7. Fällning, ringbarkning eller på annat sätt borttagande av exotiska träd, buskar växter och djur, t.ex. lärk, ädelgran, jätdebalsamin och blomsterlupin.
8. Sådd och plantering av hävdgynnade växter av lokalt ursprung som är typiska för ogödslade naturbetesmarker i Närke t.ex. backsippa, slåttergubbe, backsmörblomma, backnejlika, fältgentiana, jungfrulin och kattfot.
9. Framförande av maskiner som behövs för ovan nämnda åtgärder.
10. Underhåll av befintlig grusad vandringsled genom reservatet enligt beslutskarta.
11. Undersökning och dokumentation av mark- och vattenförhållanden, vegetation samt växt-, svamp- och djurliv i uppföljningssyfte.
12. Uppsättning, användning och underhåll av vägbom på platser som anges i karta i detta beslut.

BESLUT
2021-05-20

Dnr 511-1283-2021

13. Fällning eller beskärning av träd längs vägar, reservatsgränser och vid anläggningar för friluftslivet, för att undvika skador på människor eller egendom.

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998: 1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt i naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. borra, hacka, spränga, gräva, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jordytan, sten eller att flytta eller bortföra sten,
2. fälla, bortföra eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar,
3. elda annat än på av förvaltaren eventuellt anvisad plats och då endast medhavd eller av förvaltaren tillhandahållen ved,
4. skada vegetationen i övrigt t.ex. genom att gräva upp växter såsom ris, gräs, örter, mossor, svampar eller lavar,
5. framföra motordrivet fordon annat än på bilväg, på isbelagd sjö eller på öppet vatten,
6. cykla annat än på hårdgjord stig, bilväg eller isbelagd sjö,
7. rida annat än på bilväg eller på isbelagd sjö,
8. medvetet störa djurlivet, t.ex. genom att klättra i boträd,
9. utan länsstyrelsens tillstånd sätta upp permanent tavla, skylt, affisch eller att snitsla permanenta spår,
10. utan länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserad tävling eller övning, lägerverksamhet eller liknande.

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den 20 maj 2021.

Enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna omedelbart efter att de trätt i kraft, även om de överklagas.

Undantag från föreskrifterna enligt 7 kap 5 och 30 §§ miljöbalken

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår ovan av föreskrifterna (under B) enligt 7 kap 6 § miljöbalken,
- b) förvaltaren av naturreservatet, eller den förvaltaren utser, att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv, luft-, mark- och vattenförhållanden inom naturreservatet,
- c) tjänsteperson i sjukvårds-, polis eller räddningsärende att framföra motorfordon,

BESLUT
2021-05-20

Dnr 511-1283-2021

- d) allmänheten att plocka matsvamp och blommor (utom fridlysta arter),
- e) Föreningen Vibybygden att underhålla befintlig grusad vandringsled med bro, badplats med brygga, grusväg till badplats och tillhörande p-plats samt befintliga rastplatser med rastbord på platser markerade i karta i detta beslut, utan att avverka träd,
- f) Föreningen Vibybygden att hålla de stigar som visas i karta i detta beslut framkomliga för vandrare, utan att avverka träd,
- g) Föreningen Vibybygden att vårda kulturlämningarna ”domarringen” och den stensatta stigen i den f.d. trädgårdsanläggningen i reservatets norra del, utan att avverka träd,
- h) förvaltaren av naturreservatet att vårda kulturlämningarna ”domarringen” och den stensatta stigen i den f.d. trädgårdsanläggningen i reservatets norra del,
- i) Trafikverket att utföra normalt underhåll av länsväg 518 omfattande hela vägområdet, i enlighet med nyttjanderätt som är gällande när detta beslut träder i kraft, utom avverkning av gamla och grova träd,
- j) Markägaren och Föreningen Vibybygden att utföra normalt underhåll av vandringsleden/grusvägen från länsväg 518 och fram till Hästhagsudden,
- k) rättighetshavare (E.ON) att utföra normalt underhåll av befintlig 10 kV markkabel för el,
- l) rättighetshavare att utföra normalt underhåll av befintligt dike, kanal, dränering eller avloppsledning, enligt nyttjanderätt som är gällande när detta beslut träder i kraft, utom avverkning av gamla och grova träd,
- m) rättighetshavare att bedriva fiske,
- n) nyttjanderättshavare att utan hinder av föreskrifterna A3 och A10 bedriva åkerbruk på åkermark som är markerad på karta i detta beslut, t.ex. plöjning, harvning, sådd och skörd av åkergrödor.

Fastställande av skötselplan

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm beslutar Länsstyrelsen att fastställa den skötselplan för naturreservatet som framgår av bilaga 1.

BESLUT
2021-05-20

Dnr 511-1283-2021

Skälen för beslutet

Områdets naturvärden betingas av områdets markanvändningshistoria och dess hydrologi, geologi och vegetation, samt av förekomsten av skogliga strukturer som huvudsakligen förekommer i trädmiljöer som i stor utsträckning lämnats för fri utveckling. De äldre skogsbestånden i området kännetecknas av intern dynamik och småskaliga störningar, och att åldersspridningen bland träden är stor samt den stora mängden död ved. De många signalarterna indikerar att området har varit trädbevuxet under lång tid. Förekomsten av gamla träd och död ved ger goda förutsättningar för djur och växter som är missgynnade i det svenska jord- och skogsbrukslandskapet. Närheten till Vibysjön och källflöden från Hardemoåsen bidrar till hög luftfuktighet, vilket är gynnsamt för fuktighetskrävande svampar, lavar och mossor.

Den naturskogsartade gamla och lövdominerade blandskogen håller hög andel grova ädellövträd, framför allt skogsalm, men även ask, skogslönn och skogsek. Här finns även mycket grova granar, tallar, björkar och klibbalar. Området är beläget i den sydvästra delen av Västernärkes ek- och drumlinlandskap, där naturreservaten Geråsen och Stommen är de närmast belägna naturreservaten. I detta sammanhang har Lundby ängs grova lövträd ett stort värde på landskapsnivå, särskilt om blandskogens bryn blir mer solexponerad genom den restaurering av ungskog till betesmark som enligt syftet ska genomföras.

Den gamla skogen med de äldsta träden utgör idagsläget den centrala värdekärnan i området. Denna avses i huvudsak ges fri utveckling i reservatet, möjligen med viss röjning av yngre gran, för att gynna lövträden. Övrig skogsmark (angiven som utvecklingsmark) utgör ung triviallövdominerad lövskog av igenväxningskaraktär (i 20-50-årsåldern). Denna avses inom reservatet omskapas/restaureras till trädbärande betesmark mot landsvägen i väster och trädlös betesmark mot sjöstranden i öster. Genom denna återställande åtgärd till öppna betesmarker och strandängar får dessa delar av reservatet högre naturvärden än vad som är fallet idag.

Skogen är hemvist för ett flertal rödlistade fåglar som mindre hackspett, spillkråka, gröngöling, duvhök och stare. Bland rödlistade fåglar knutna till våtmarksbiotoper för vilka det finns lämpliga livsmiljöer i Lundby äng kan nämnas röddrom, skäggmes, trastsångare och sävsparv. Bland rödlistade fåglar som noterats i området och som kommer gynnas av de planerade åtgärderna kan nämnas gulsparr, stare, ängspiplärka, gröngöling, bivråk och årta.

Kärlväxtfloran och svampfloran är artrika. Vedsvampfloran är särskilt väl undersökt och omfattar rödlistade arter som talticka *Phellinus pini*, koralltaggsvamp *Hericium coralloides*, kandelabersvamp *Artomyces pyxidatus*,

BESLUT
2021-05-20

Dnr 511-1283-2021

finporing *Gloeporus pannocinctus* och signalarter som trådticka *Climacocystis borealis* och fläckticka *Skeletocutis lenis*, samt en rad andra ovanliga arter, t.ex. trollhand *Hypocreopsis riccioidea* och guldyna *Hypocrea citrina*. Sammanlagt 133 olika vedlevande svamparter är noterade, varav 48 olika tickor. Andra intressanta svampar som visar på höga naturvärden är luddticka *Inonotus tomentosus*, igelkottsröksvamp *Lychoperdon echinatum* och brandriska *Lactarius mitissimus*.

Lundby äng utgör ett värdefullt komplement till det omgivande landskapets naturskyddade hagmarker med grova gamla lövträd varför området, trots sin ringa storlek, bedöms ha hög ekologisk funktionalitet. Naturskogsartade lövskogar är annars ovanliga i länets odlingslandskap.

Den lövträdsdominerade skogen är utpekad som nyckelbiotop och är av en skogstyp som är nationellt prioriterad för formellt skydd. Den har höga naturvärden knutna till gamla träd och död lövved, samt kontinuitet av lövskog, med bland annat en artrik svampflora, varav ett flertal rödlistade arter knutna till ädellövskog. Genom omställning av ungskog och igenväxt våtmark till nyskapad trädbärande hagmark och öppen strandäng ökar reservatets areal av värdefulla naturmiljöer ytterligare. Genom ökad solinstrålning till grova lövträd gynnas vedlevande insekter, insektsätande fåglar, värmekrävande växter och svampar. Delar av den lövdominerade blandskogen får i stort sett utvecklas fritt, men ska betas och genom vissa åtgärder hållas luckig och ljus. Död ved kommer även fortsatt att finnas i stor mängd i reservatet, vilket gynnar den artrika floran av vedlevande svampar. Viss skötsel för att begränsa förekomsten av gran och lövsly kan behövas för att bibehålla vitaliteten hos grova gamla lövträd och för att öka ljusinstrålningen i skogen.

Bevarande och utveckling av områdets naturvärden är oförenliga med normal markanvändning inom modernt skogs- och jordbruk.

Länsstyrelsen har gjort bedömningen att det finns skäl att begränsa jakt i reservat som har stor betydelse för det rörliga friluftslivet (publ.nr 2004:43, dnr 5112-07995-2004). Allemansrätten gäller även under jaktsäsongen, inom naturreservat lika väl som i naturen i övrigt. Trots det kan jakt upplevas som störande och begränsande av andra människor som vistas i naturen. Ett områdes värde och attraktivitet för andra former av friluftsliv kan öka om jakt begränsas. Lundby äng är, efter de omfattande satsningar på besöksanordningar som har gjorts av lokala föreningar, ett sådant välbesökt naturområde där det är lämpligt att främja andra former av friluftsliv än jakt.

BESLUT
2021-05-20

Dnr 511-1283-2021

Länsstyrelsens bedömning

De särskilda naturvärden som framkommit om reservatsområdet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat.

Förutsättningarna att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om syftet och föreskrifter följs och skötselmålen i bifogad skötselplan uppfylls.

Beslutet följer Naturvårdsverkets riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och är i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen.

Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen enligt den information Länsstyrelsen fått av Bergsstaten.

Vid en avvägning, enligt 7 kap 25 § miljöbalken, mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att den inskränkning i enskild rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreservat innebär inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Redogörelse för ärendet

Lundby äng har sedan länge varit känt bland botanister för sin artrika flora. Carl Hartman rapporterade exempelvis löktrav och myggblomster från området i sin bok om Närkes flora år 1866. Under 1971-76 inventerades Viby sockens växter av Karl Gustaf Nilsson. Han undersökte bl.a. Vibysjöns vattenvegetation noggrant och har beskrivit denna bl.a. i boken Kärlväxter i Viby socken, 1977. Karl Gustaf Nilsson undersökte även svampfloran i Lundby äng i början av 1990-talet. Svampfloran inventerades även av en grupp svampintresserade personer under Sveriges Mykologiska Förenings mykologivecka i Närke 2008.

Länsstyrelsen beslöt den 19 december 1941 att freda en grov tall, ”Prästtallen, med växtplats i en rest av Lundby äng omkring 300 meter söder om bostället mellan landsvägen och Vibysjön”, som naturminne, enligt 6 §

BESLUT
2021-05-20

Dnr 511-1283-2021

lagen den 25 juni 1909 angående naturminnesmärkens fredande (dnr: E,I3-9/1941, RrT57).

Svenska kyrkan avsatte Lundby äng i omgångar 1984-1992 till kyrko-reservat, med tanken att avverkningar skulle få ske med stor naturhänsyn för att skapa en omväxlande och tilltalande miljö. Hallsbergs naturskyddsförening anordnade i början av 1990-talet en naturstig i området med information om naturen på platsen, i samarbete med Föreningen Vibybygden. Vandringsleden förstärktes med grus av Föreningen Vibybygden i ett LEADER-projekt i slutet av 2010-talet. Den underhålls årligen genom röjning och räfsning av Hallsbergs naturskyddsförenings medlemmar. Under 2020 länkades vandringsleden genom Lundby äng till en längre vandringsled runt Vibysjön, av Föreningen Vibybygden i ett nytt LEADER-projekt.

Skogsstyrelsen har bedömt att den äldre skogen i reservatsområdet har naturvärden motsvarande nyckelbiotop.

Hösten 2010 föreslog skogsförvaltaren Häradskog AB och Skogsstyrelsen att Lundby äng skulle bli naturreservat. Skogsstyrelsen förankrade förslaget med Svenska kyrkan i Viby församling och Häradskog förankrade tanken med Prästlönetillgångar i Strängnäs stift, Hushållningssällskapet och Hembygdsföreningen. Alla ställde sig positiva till reservatsbildning. Efter förslag från Länsstyrelsen godkände Naturvårdsverket hösten 2011 Lundby äng till kvalitet och omfattning för reservatsbildning och garanterade därmed statlig finansiering av ersättning till markägaren. Hösten 2016 skrevs intrångsavtal mellan Egendomsnämnden och Länsstyrelsen, till grund för reservatsbildning.

Ärendet har varit föremål för remissbehandling. Sakägare och övriga remissinstanser har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut.

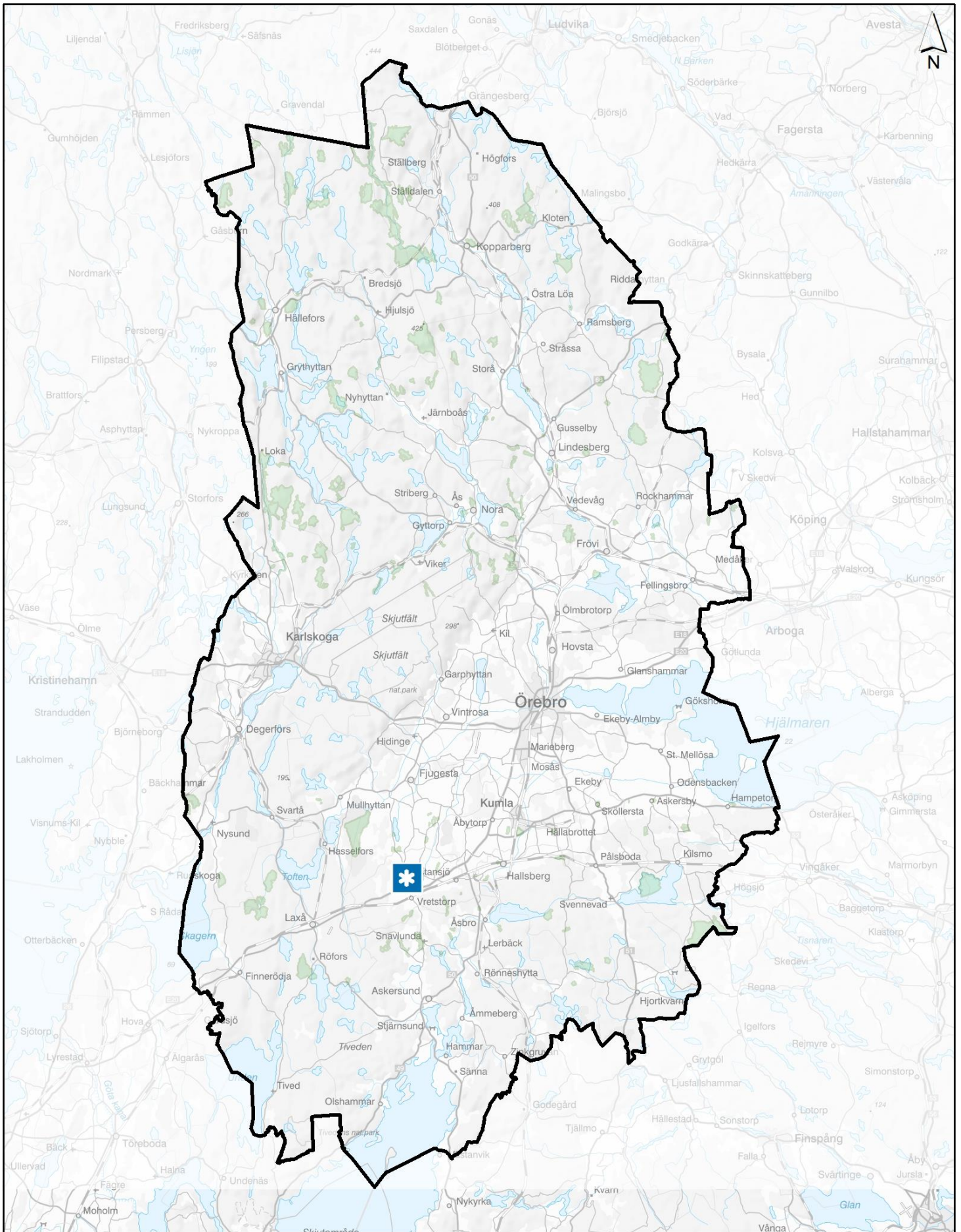
Samråd har skett med Hallsbergs kommun.

BESLUT
2021-05-20

Dnr 511-1283-2021

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Lundby äng
NVR-id:	2024469
Kommun:	Hallsberg
Lägesbeskrivning:	2 km norr om Vretstorp
IUCN-kategori:	IV. Habitat-/Artskyddsområde
Fastigheter:	del av Lundby 1:1
Markägare:	Prästlönetillgångar i Strängnäs stift
Rättigheter:	10 kV markledning för el
Areal:	48,8 hektar, varav ca 14,7 ha produktiv skogsmark
Markslag:	Skog ca 17 ha, vatten ca 14,5 ha, våtmark ca 17 ha, åkermark 0,4 ha
Förvaltare av reservatet:	Länsstyrelsen i Örebro län

Översiktskarta för naturreservatet

Lundby äng

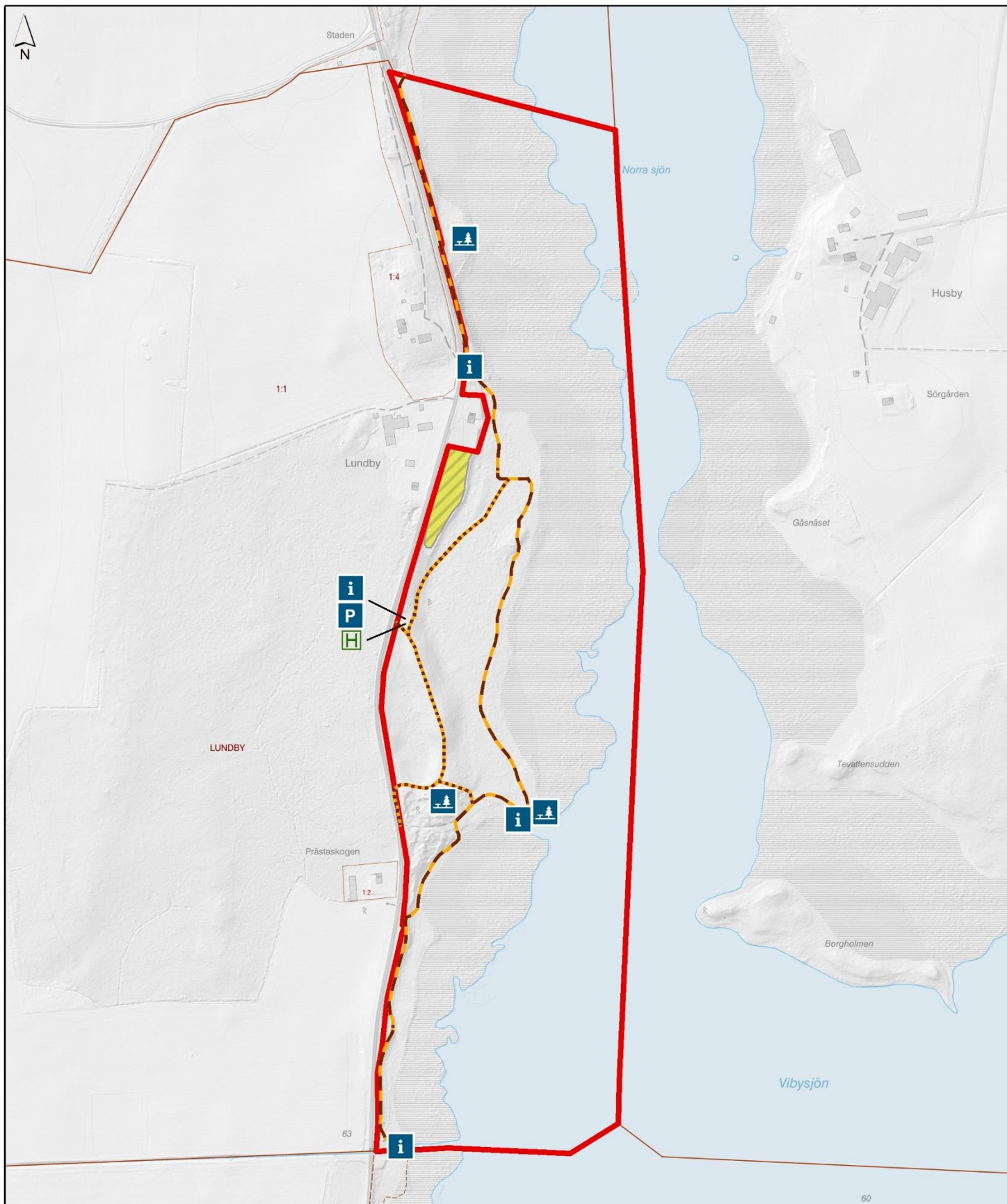
0 20 40 km

Naturreservat enligt detta beslut

Befintliga naturreservat

Beslutskarta för naturreservatet

LUNDBY ÄNG

Hallsbergs kommun
 Beslutsdatum 2021-05-20
 Dnr: 511-1283-2021

- Naturreservat enligt detta beslut
- Grusad led
- Stig
- Åkermark

- Parkering
- Informationstavla
- Rastplats
- Hanteringsfålla för betesdjur

BESLUT
2021-05-20

Dnr 511-1283-2021

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 3 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av Landshövding Maria Larsson med naturvårds-
handläggare Michael Andersson som föredragande. I den slutliga hand-
läggningen har också enhetschef Johan Karlhager och länsjurist Lars
Wadström medverkat.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Skötselplan
2. Karta och teknisk beskrivning över reservatsområdets hörnpunkter från
inmätning utförd av Skogsstyrelsen, daterad 2020-03-25
3. Överklagandehänvisning